

Täysistunto

Torstai 8.2.2024 klo 15.58—18.28

2.7. Suullinen kysymys ministerin kannanotosta reservistä eroamiseen (Jouni Ovaska kesk)

Suullinen kysymys SKT 8/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.48 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Oma, uskottava puolustus ja sen osana vahva reservi on Suomen turvallisuuden perusta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä aloitus!] Te, arvoisa puolustusministeri, olette ristiriitaisilla lausunnoillanne saanut aikaan reserviläisten eroaallon. Te sanoitte Kyrönmaa-lehdessä 1. helmikuuta: ”Aion estää reservistä karkaamisen.” Te jatkoitte myöskin: ”Etsin pykälät kuntoon. Yleensä olen löytänyt pykälät kuntoon, ja tässä kevään aikana yritän löytää niin, ettei tällainen reservistä karkaaaminen olisi enää mahdollista.” Myöhemmin kuitenkin te kiistitte sanomisenne. On syntynyt vakava epäselvyys vakavassa asiassa. Puolustusministerin, erityisesti puolustusministerin, on vakaasti ja harkiten annettava näitä lausuntoja. Kysynkin nyt, arvoisa ministeri: mikä on teidän linjanne ja mikä on teidän hallituksenne linja tänään? [Vasemmalta: Nöyrytykää kerran! — Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.49 **Puolustusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä kysymyksestä. — Ensinnäkin tässä asiakysymyksessä sanavalinta ja sananasettelu ei osunut lankulle. Se on ihan selvää. Mutta mistä siinä asiassa on kyse? Tällä hetkellä Euroopassa on vaarallinen tilanne. Kaikki Nato-maat kehittävät omia puolustusjärjestelmiään, ja iso puolustuspolitiikan kuva on se, joka on täälläkin salissa monta kertaa kuvattu, mutta on myös pieniä yksityiskohtia, jotka on tässä vaiheessa myös käytävä läpi.

Kuten Puolustusvoimat omassa lausunnossaan on sanonut, myös tämä reservistä eroaminen vain omalla ilmoituksella, siis tiukassakin paikassa, pitää myös selvittää, että onko se aiheellista, niin ettei puolustuskyky tositilanteessa vaarannu. Sen takia tämä kokonaisuus, samoin reserviin palaaminen siviilipalveluksesta, on selvitettävä nyt. Se ei ole aiheellista nyt, hanke ei ole siis käynnissä tällä hetkellä, vaan puolustuselonteon yhteydessä rauhassa ja maltilla käydään tämä läpi. Sananvalinnat eivät olleet kunnossa, mutta itse asia on hoidettava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.50 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, minä todella arvostan sitä, että te toteatte, että valitettavasti sanavalinta oli ehkä harkitsematon. Kyllä se on sanottava, että ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa pitää käyttää erittäin harkittuja ja vakaita puheenvuoroja. Erityisesti sen luulisi olevan selvää tällaisessa tilanteessa, kun yhdellä puolueella, kokoomuksella, on kuitenkin niin pääministerin, ulkoministerin kuin puolustusministerin tehtävät.

Mietin, minkälaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa me tällä hetkellä olemme. On tietysti tärkeää, että Suomesta lähtee aina yhtenäinen viesti, ja sitä me oppositiosta varmasti tuemme. Mutta miten me jatkossa varmistamme, että tällaisia epäselviä ulostuloja ei synny? Kuten totesitte, asia on sinänsä tärkeä, mutta hallituksen sisällä koordinoidaan yhdessä se viesti, jotta Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja on selkeä suomalaisille ja rajojen ulkopuolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.51 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En usko, että tässä itse asiassa varmaankaan on epäselvää. Kuten ymmärsin: vastustaako tässä salissa joku tämän asian perusteellista selvittämistä? Puolustusselontekoprosessin yhteydessä pitää... [Välihuuto] — Sanavalinnat eivät olleet hyviä siinä tilanteessa, mutta tämä on ollut useamman vaalikauden tiedossa, että Suomen järjestelmässä on tällainen asia, että voi ilmoitusluontoisesti vaikka tilanteen muuttuessakin — vain ilmoituksella — erota reserviläisarmeijasta. Suomen puolustus perustuu reserviläisarmeijaan.

Korostan: Meillä ei ole tällä hetkellä tässä mitään hälytysmerkkejä. Siis meillä on laaja reservi, vahva maanpuolustustahto. Mutta pienetkin yksityiskohdat on perattava läpi. Kuten Puolustusvoimat myös omissa kommentoissaan sanoo, meidän pitää perata myös järjestelmän yksityiskohdat läpi. Tämä liittyy tähän näin. Puolustuspolitiikassa on laaja kehittämiskokonaisuus, ja pienet yksityiskohdat on perattava läpi nyt tässä vaiheessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

16.52 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanpuolustuksesta on vallinnut tässä salissa laaja yhteisymmärrys viime kaudella ja nyt tällä kaudellakin. On todella valitettavaa, että niin kuin ministeri tuossa myönsi, sanavalinta oli väärä ja tämä virhe nyt sitten on tapahtunut ja on sen seurauksena tullut tämä joukkopako reservistä. Tämä alleviivaa sitä, kuinka tärkeää tällaiset asiat on valmistella parlamentaarisesti. Tätä varten meillä on parlamentaarinen selontekoprosessi ja muun muassa viime kaudella oli parlamentaarinen komitea, joka mietti asevelvollisuusjärjestelmän kehittämistarpeita. Olisi syytä varmasti keskittyä niitten ehdotusten toimeenpanemiseen ennen kaikkea. Kysynkin ministeriltä: oletteko jatkossa sitoutunut siihen, että kunnioitatte tätä parlamentaarista perinnettä ja tätä yhteistä valmistelua näitä asioita pohdittaessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

16.53 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ei ole itse asiassa mitään epäselvyyttä. Vaikkapa kansallisen puolustuksen ja asevelvollisuuden kehittämisen hankkeita on kuusi kappaletta, kutsuntajärjestelmä, reserviläisiän edistäminen, vapaaehtoisen maanpuolustuksen edistäminen, reserviläisten roolitus Nato-aikana, ja kaikki nämä hankkeet ja isot kokonaisuudet etenevät juuri niin kuin on puolustusvaliokunnalle ilmoitettu. Itse asiassa tänään aamulla viimeksi. Siitä ei ole epäselvää.

Onko joitain muita? Kuten hallitusohjelmassa mainitaan, asevelvollisuutta kehitetään ajassa sopivaksi, siis tähän turvallisuustilanteeseen sopivaksi. Kyllä, kaikki asiat, jotka saattavat nousta esiin, myös keskustellaan ja käydään läpi, ja se on puolustusministerin ja puolustusministeriön tehtävä olla hereillä ja kaikki asiat penkoa läpi riittävän huolella ja ajoissa. Viime kädessä tämä sali päättää täällä, mitä lakeja hyväksytään tai hylätään. [Suna Kymäläinen: Kuka kantaa vastuun?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen kysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Savola, olkaa hyvä.

16.54 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se, mitä ministeri sanoo julkisuuteen, on aina niin kuin moukarilla löisi, [Vasemmalta: Näin se on!] ja erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä nämä asiat ovat vakavia. Totuusahan on se, että Kyrönmaa-lehdelle annettiin melko lailla ponnekas haastattelu, josta sitten seuraavana päivänä peruuteltiin, kun siitä nousi kohu, ja oikeastaan se ydinkysymys tässä nyt on se, aikooko ministeri nyt estää reservistä eroamisen vai ei.

Pitäisi myös miettiä niitä keinoja, millä sitä maanpuolustustahtoa erityisesti vahvistetaan näinä aikoina. Meillä reserviläisjärjestöt tekevät hyvää työtä, siellä jäsenmäärät kasvavat jatkuvasti. On ihmisiä, jotka haluavat osallistua maanpuolustustyöhön. On ihmisiä, jotka haluavat palata reserviin, jos ovat äkkipikaisuudessaan sieltä eronneet, tai siviilipalveluksen jälkeen suorittaa asepalveluksen. Näihin pitäisi nyt erityisesti kiinnittää huomiota. Kuinka ministeri aikoo näissä asioissa toimia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.55 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä reservistä lähdöstä, josta täällä nyt tulee näköjään kommentteja. Nimenomaan, sehän tässä on ollut useita vuosia keskustelussa. Krimin miehityksen yhteydessä alkoi ensimmäinen eroaalto. Silloin alkoi keskustelu — ne, jotka puolustuspolitiikkaa ovat seuranneet — onko tämä vaan ilmoitusasia. Reserviläiskirje 2015, keskustelu jatkui. Ukrainan sodan alku, lähes 4 000 erosi. [Keskeltä: Ministeri ei vastaa kysymykseen!] Edelleen luvut ovat pieniä, mutta keskustelu siitä, onko tämä jatkossakin vain ilmoitusluontoinen asia, on ihan vakava kysymys, ja se on pohdittava ihan huolella ja maltilla.

Mitä positiivisia puolia on tarjolla maanpuolustustahdon kehittämiseksi, se on se meidän iso kuva. Siellä on laaja skaala hankkeita, ja Suomessa on erittäin hyvä tilanne maanpuolustustahdon osalta. Se on Euroopan ennätyslukemissa, reservi on vahva, vapaaehtoisia tulee ovista ja ikkunoista paljon enemmän kuin näitä eroajia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.